

Vai Latgalē piepildītas uzņēmējdarbībai uzceltās ražošanas ēkas?

Egita Terēze Jonāne

Pēc Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvju vizītes Preiļos, kur viņi apmeklēja arī SIA “Preiļu putni” ražošanas ēkas/ angārus, “Vietējā Latgales Avīze” papētīja, kā tie, uzbūvēti par Eiropas Savienības finansējumu degradēto teritoriju pielāgošanai uzņēmējdarbībai, piepildās Latgalē. Jāiestarpina, ka šo projektu ietvaros pašvaldības sakārtoja arī ielas un ceļus, izbūvēti pārkraušanas u. c. laukumi. Ir pagarināts šo projektu ieviešanas rādītāju (jaunās darbavietas, investīcijas) sasniegšanas termiņi no 2024. gada līdz 2028. gadam, turklāt Valsts kontroles eksperti, analizējot pašvaldību ieguldīto Eiropas Savienības naudu uzņēmējdarbības vecināšanai, uzsvera, ka tiem ir negatīva finanšu atdeve.

Ražošanas ēkas Preiļu novadā

Tiekoties ar Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvjiem, Preiļu novadā pašvaldības plānotāji informēja, ka uzcelti četri angāri Preiļos un viens Aglonā. Tātad Preiļos viens angārs Daugavpils ielā iznomāts galvenokārt lauksaimniekiem, divi angāri pie apvedceļa iznomāti SIA «Preiļu putni», taču tur ražošana vēl nenotiek. Vienu citu angāru Meža ielā pašvaldība jau pagājušajā gadā bija iznomājusi koksnes palešu un kurināmā ražotājiem, taču uzņēmēji lauza nomas līgumu, jo saprata, ka šī biznesa niša nebūs ilgtspējīga, tāpēc pašvaldība rīkos atkārtotu šī angāra nomas izsoli.

Ražošanas ēkas Līvānu novadā

Laikraksts Līvānu novada pašvaldībā uzzināja, ka Līvānu industriālajā zonā ir uzbūvēts un iznomāts viens angārs (1600 m², tur top mašīnbūvniecības ražotne) un uzsākta vēl viena angāra būvniecība (2600 m²), kas bija pārtraukta sūdzības dēļ (pašvaldība šo ēku pārdos izsolē uzņēmējam). Vēl ir bijuši mežniecības ēka, kurai pašvaldība meklē potenciālos nomniekus.

Ražošanas ēkas Ludzas novadā

Ludzas novada pašvaldība bijušo lina fabrikas teritoriju pakārtojusi uzņēmējdarbībai, izbūvējot ražošanas kompleksu ar ražošanas ēku, trīs noliktavām, katlumāju, administratīvo ēku, krautnēm. Šo kompleksu pašvaldība iznomāja koksnes produktu ražotājam. Tāpat pašvaldība atjaunoja noliktavas ēku Blontu ciemā, un to nomā lauksaimnieki, laikraksts uzzināja Ludzas novada Attīstības un plānošanas nodaļā.

Ražošanas ēkas Augšdaugavas novadā

Kā «Vietējo Latgales Avīzi» informēja šī novada pašvaldībā, ražošanas ēkas un noliktavas, ko pašvaldība uzbūvēja Sventes pagastā uzņēmējdarbības atbalstam, nomas tiesības izsolē saņēma turpat pagastā strādājošās paipalu fermas īpašnieki. Šogad sāksies jaunas ražošanas ēkas celtniecība Višķu pagastā, pēc tam notiks tās nomas tiesību izsole.

Ražošanas ēkas Krāslavas novadā

Krāslavas novada pašvaldība bijušās lina fabrikas teritorijā Krāslavā izveidoja rūpniecības zonu ar četriem angāriem un komunikācijām. Laikraksts uzzināja pašvaldībā, ka visi angāri ir iznomāti. Proti, tur strādā šūšanas uzņēmums, strukturālu izolētu jeb SIP paneļu un māju būvuzņēmums, datoru un biroja tehnikas remonta uzņēmums un plastmasas izstrādājumu ražotāji, laikrakstu informēja pašvaldībā.

Pašvaldību redzējums

Latgalē arī šobrīd ir pieprasījums pēc ražošanas telpām, un Krāslavas novada pašvaldības redzējums ir, ka pierobežas pašvaldībā būtu jābūt atsevišķai atbalsta programmai ar citiem projektu ieviešanas un kvalitātes nosacījumiem. Piemēram, ja tas ir augsto tehnoloģiju uzņēmums, tātad iekārtas aizvieto darbiniekus, tad pieprasīto darbavietu kritērijs projektos varētu būt mazāks; telpām jābūt aprīkotām ne tikai ar komunikācijām, bet arī ar sanitārajiem mezgliem utt.

Rēzeknes novada pašvaldība šo ES finansējumu uzņēmējdarbības atbalstam ieguldīja tikai ceļos. Kā informēja pašvaldībā, arī šobrīd, piesaistot Eiropas Savienības finansējumu, prioritāte ir ceļi.

Diskutējot par ražošanas ēku piepildījumu ar Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvjiem un presi, Preiļu novada plānotāji atzina, ka, izstrādājot šos uzņēmējdarbības atbalsta projektus, neviens nevarēja paredzēt, ka būs Covid 19 pandēmija, karš Ukrainā un citi notikumi, kas ietekmēs gan uzņēmējdarbību, gan šos pašvaldību projektus.

Uzņēmēja pieredze

SIA «Preiļu putni» Preiļos pie apvedceļa nomā divus angārus, bet tie ir tukši, jo, kā presei skaidroja AS «APF Holdings» attīstības direktors Jevgēnijs Dmitrijevs (*attēlā*), iedzīvotāji nevēlas smakas, un dokumentācija iestrēgusi valsts birokrātijas gaitēpos.

Cits šī holdinga meitas uzņēmums «Alūksnes putnu ferma» šogad attīstībā investēs miljonus eiro, un holdinga komanda grib investēt arī Preiļu ražošanas telpās. «Pateicoties Preiļu novada pašvaldībai, mums ir šīs divas lieliskās ražošanas ēkas, kur mēs gribētu izmitināt cāļus, bet diemžēl četrus gadus esam iestrēguši birokrātijas gaitēpos. Valstij būtu jāauzticas uzņēmējam, jo normatīvie akti visu reglamentē, jāļauj strādāt, samazinot birokrātijas slogu. Biju pie partneriem Apvienotajos Arābu Emirātos, un tur, piemēram, ietekmes un vidi novērtēšana notiek trīs, maksimums sešus mēnešus, pie mums tas var ilgt gadiem. Vācu uzņēmēji putnkopību uztur ar vecākām tehnoloģijām, bet mums pieprasa pašas jaunākās tehnoloģijas. Viena otra prasība nav izpildāma, tāpēc mums šeit, Preiļos, būs jāatsakās no dažām aktivitātēm, līdz ar to Preiļu putnu fermā strādās mazāk darbinieku nekā bijām plānojuši,» teica Jevgēnijs Dmitrijevs.

Ko saka Valsts kontrole?

Lūk, arī Valsts kontroles atzinums no revīzijas ziņojuma «Pašvaldību rīcības, institūciju sadarbības un publisko investīciju projektu īstenošanas pilnveides iespējas uzņēmējdarbības veicināšanai pašvaldībās».

«Revīzijā secinājām, ka ES un nacionālās publiskās investīcijas ne vienmēr sasniedz izvirzītos mērķus un risina aktuālākās uzņēmējdarbības vides problēmas pašvaldībās. Turklāt ne vienmēr īstenotajos projektos rezultāti veicina lielākos privātos līdzieguldījumus, rada jaunas darbavietas un nodokļu ieņēmumus pašvaldību budžetos. Revīzijas gaitā mums nostiprinājās pārliecība, ka ne visas pašvaldības bija gatavas «likt galdā» investīciju projektus, kas patiešām veicinās uzņēmējdarbības attīstību. Būtiskākā daļa no pieejamā finansējuma izmantota pašvaldību budžeta deficīta kompensēšanai ceļu remontiem. Jā, piekritām šādas vajadzībām, nevis lai radītu «jaunu telpu» tādas uzņēmējdarbības veicināšanai, kas patiešām radītu jaunas darbavietas iedzīvotājiem, iespējas uzņēmējiem un pienesumu tautsaimniecībai.

Esam secinājuši, ka, pirmkārt, pašvaldības var daudz labāk veikt savus «mājasdarbus», noskaidrojot uzņēmējdarbības attīstību un investīciju piesaisti kavējošos faktorus. Otrkārt, koordinācija starp pašvaldībām, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministriju, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, nozaru institūcijām, to padotības iestādēm un kapitālsabiedrībām ir būtiski pilnveidojama. Efektīvāka sadarbība, koordinācija un «starpinstitūciju barjeru» likvidēšana būtu būtisks solis uz priekšu, lai izveidotu skaidrus un saprotamus «spēles noteikumus» investīciju projektu īstenošanā un pieejamā finansējuma izmantošanā. Tas ļautu uzņēmējdarbības attīstībai pieejamo finansējumu izlietot jēgpilnāk un produktīvāk. Vienlīdz svarīgi ir uzlabot īstenoto projektu uzraudzības rādītāju un to novērtēšanas sistēmu, lai ieguldītās investīcijas sniegtu lielāko iespējamo atdevi, līdz ar to arī palielinot ieņēmumus pašvaldību budžetos.»

Autores un publicitātes foto

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Vai Latgalē piepildītas uzņēmējdarbībai uzceltās ražošanas ēkas?» saturu atbild SIA «Vietējā».

MAF
Mediju atbalsta fonds